

Čís. 10882.

Pojišťovací smlouva.

Byl-li proti povinnému ručení pojištěn majitel cementového podniku, nebyl pojistkou kryt úraz při hloubění studny, třebaže sloužila podniku.

(Rozh. ze dne 18. června 1931, Rv I 877/30.)

Žalobce, majitel podniku na výrobu cementového zboží, pojistil se u žalované pojišťovny proti zákonnému povinnému ručení za osobní škody ze zdroje nebezpečí jako podnikatel oné výroby. Žalobce, rozhodnuv se dáti vykopat studnu, nechal při hloubění studny pracovati svého dělníka Josefa Ř-a, při kteréžto práci dne 4. ledna 1929 se přetrhlo lano, které táhlo pomocí rumpálu vědro, naplněné šternou a hlinou a vědro pak zasáhlo na dnu pracujícího Josefa Ř-a, který utrpěl těžká zranění, jimž podlehl. Manželka usmrceného domáhala se na žalobci náhrady škody. Žalobou, o níž tu jde, domáhal se žalobce na žalované pojišťovně, by bylo zjištěno, že žalobci přísluší podle pojišťovací smlouvy právo, požadovati na žalované, by až do výše pojištěné sumy pojistkou stanovené nahradila žalobci vše, co tento podle zákonných předpisů bude povinen platiti z důvodu, že dne 4. ledna 1929 utrpěl dělník Josef Ř. v žalobcově studni na jeho dvoře smrtelný úraz, zejména též nahraditi mu náklady sporu o náhradu škody zahájeného proti žalobci manželkou usmrceného, — že žalovaná je povinna to uznati a pojišťovací smlouvu dodržeti. **P r o c e s n í s o u d p r v é s t o l i c e** žalobu zamítl. **D ů v o d y:** Spor rozhoduje především zodpovězení otázky, zda úraz, o nějž jde, jest pojištěním kryt vzhledem k tomu, že — jak dovozuje žalující —, jest zřízení studny v nejužší souvislosti s podnikem na výrobu cementového zboží a jeho součástí, či zda není kryt úraz pojištěním vzhledem k tomu, že se, jak dovozuje strana žalovaná, nestal při výrobě cementového zboží, nýbrž při kopání studny, která k výrobě tohoto zboží vůbec nepatří. Soud shledává tento výklad za správný a osvojil si jej. Jde o právní otázku, k jejímuž řešení lze přikročiti na základě nesporných skutkových okolností. I když jest správné, že k provozování výroby cementového zboží, která, jak soudu jest známo, vyžaduje větší množství vody, jednak k mísení cementu, jednak k docílení jeho větší pevnosti ponecháváním zboží ve vodě, — jest potřebí studny není-li jiné vody —, nevyplývá z toho ještě správnost tvrzení, že k provozování výroby cementového zboží jest potřebí zřízení, totiž prohlubování studny samým podnikatelem cementové výroby. Jest tu zajisté rozeznávati. Prohlubování studny nelze shrnouti pod úkony, jež se při výrobě cementového zboží pravidelně vyskytují a i kdyby šlo o zřízení dalších studní, nelze mluvit o opakování takovýchto úkonů v tom smyslu, jako se opakují úkony výrobní, ze kterých sám produkt výroby vzniká. Jde zkrátka více méně o investice. Toto rozeznávání nabývá váhy, vezme-li se zřetel na to, že živnost studnařská jest podle § 15 čís. 6 živn. ř. živností koncesovanou a že tedy na provozování této živnosti jest súčasťně veřejný zájem. Jest též na bíledni, že s prohlubováním studní jsou spojena větší

nebezpečí. Jest tudíž risiko spojené s podnikáním takové práce mimo hranice riska, které jest spojeno s podnikem na výrobu cementového zboží, jehož risiko chce míti pojištěno návrh odpovídající na otázku, kde a jaké podniky se provozují, slovy: »výroba cementového zboží« a které jakožto zdroj nebezpečí uvádí výslovně pojistka, zmiňujíc se jakožto o dalším zdroji nebezpečí, o vlastnosti pojištěného jakožto jezdce na kole bez motoru, to tím více, an žalobce v dotazníku, — kterýž v tomto kuse jest považovati za celek, k otázce 16, přeje-li si býti návrhovateli pojištěn pro nebezpečí v předchozích otázkách neuvedené, neučinil prohlášení, nýbrž otázku nezodpověděl. § 8 podmínek ustanovuje pro všechna oznámení a prohlášení písemnou formu za závaznou. Nemůže tedy na posuzování případu změnit nic, že žalobce zástupcům žalované při uzavírání smlouvy oznamoval, že při výrobě cementového zboží se »užívá« studny, a že pro výrobu si zřídí ještě studni další a jaké prohlášení zástupci žalované o rozsahu ručení učinili, nehledíc ani k tomu, že prohlášení, podle něhož pojistkou jsou pojištěni dělníci na každý úraz, který se jim u žalobce přihodí, nelze vykládati v tom smyslu, který žalující by mu snad přikládal, an žalobce ani netvrdí, že se při zmínce o zřízení studně prohlášení předcházející, — zmínil o tom, že on sám studnu prohloubí. Rozhodným jest jen obsah smlouvy samé. Nepadá tedy na váhu, zda se žalobce — jak tvrdí — dobře vyzná v kopání studní, zda okolnost tato byla zjištěna v trestním řízení, zda vykopávání studní o sobě, provádí-li se člověkem věci obeznalým, není nebezpečnější, než vyrábění cementového zboží, a posléze ani to, co dělnická úrazovna uznala a co oduznala. Škoda vznikla s riska, které smlouva pojišťovací nekryla. O d v o l a c í s o u d napadený rozsudek potvrdil.

D ů v o d y: Soud první stolice správně řešil především otázku, zda zřízení studny, jež předsezval žalobce, jest kryto pojistkou, a správně a obšírně odůvodnil závěr, že škoda v souzeném případě vznikla z riska pojišťovací smlouvou nekrytého. Nečetl-li žalobce svého času pojišťovací podmínky, když se návrh sdělával, jde o příhodu v jeho vlastní osobě, kterou si musí sám zodpovídati. Tato liknavost spadá tím spíše na jeho vrub, an podle návrhu pojišťovacího žalobce ještě zvláště svým podpisem dne 23. května 1925 potvrdil, že mu byly všeobecné pojišťovací podmínky předány ještě před učiněním návrhu. Podle § 8 všeob. poj. podmínek, kde podle tučného nadpisu se pojednává o písemné formě prohlášení obou stran, byla pro všechna oznámení a prohlášení, jež podle zákona nebo podle smlouvy měla býti činěna pojištěncem proti společnosti, vymíněna forma písemná a všechny snad od těchto podmínek odchylné úmluvy neb jinaká zvláštní ujednání byly jen tehdy platné, vydala-li o nich společnost písemné prohlášení. Mimo to k bodu č. 21 návrhu žalobce vůbec neudal, že se stalo ještě jinaké ustanovení na toto pojištění se vztahující, ba ani k bodu č. 16 nepodotkl, že zamýšlí sám osobně si zřídit další studnu. Soud první stolice v napadeném rozsudku vzal jako soudu známou spotřebu většího množství vody při výrobě cementového zboží a také žalovaná společnost jako odpůrkyně odvolatele uvádí jako nepochybné, že žalobce při svém podniku potře-

buje vodu. Od opatřování, od donášení a od čerpání potřebné vody jest již podle přirozeného pojmu činnosti výroby cementového zboží rozeznávati opatřování a vykopávání nádržky, jímky na vodu (studny). Jest také přihlédnouti k tomu, že výroba cementového zboží jest podle zákona ze dne 17. března 1927, čís. 49 sb. z. a n. živností řemeslnou, kde se požaduje jen průkaz způsobilosti podle § 1 (2) živn. ř. (§§ 11—14 živn. ř.) a správně procesní soud poukazuje k tomu, ve živnost studnařská jest živností koncesovanou (§ 15 čís. 6 živn. ř.), kde z veřejných ohledů jest provozování odvislé od zvláštního povolení (§§ 15 až 24 živn. ř.). Právě z předmětu zkoušky mistra studnařského podle § 5 min. nař. ze dne 27. prosince 1893, čís. 195 ř. zák. jest zřejmo, jakým zvláštním nebezpečím jsou vykopávání studen a jich opravy podrobeny a jakých zvláštních odborných znalostí proti řemeslným živnostem se vyžaduje na těch, kdož se chtějí zabývati studnařstvím. I sám žalobce rozdíl ten aspoň potud uznává, že tvrdí, že vykopávání studní, provádí-li se člověkem s tím obeznalým, není prý nebezpečnější než výroba cementového zboží. Avšak právě z řečeného jest zřejmo, že zřizování studny není kryto výrobou cementového zboží, nýbrž jest činností zvláštního druhu, spojenou s různými nebezpečími při hloubení, roubení, vzdívání a opravování studen, která jest výrobě cementového zboží cizí. To také vysvětluje ze souzeného případu, kde podle vlastního přednesu žalobce šlo o vykopání studny 7 m hluboké a kde pro přetržení lana spadlo vědro na dole pracujícího Josefa R-a a smrtelně ho zranilo. Tím nejpádněji jest dokázáno, že žalobce nedovedl při oné vykopávce šetřiti všech nutných opatrností. Zodpovědění otázky čís. 15 písm. g) v návrhu a nevyplnění hned následující otázky čís. 16 prokazuje dostatečnou měrou, že si žalobce nepřál pojištění jinakého nebezpečí, a, pomýšlel-li skutečně na zřízení nové studny, kterou po třech letech začal pro nedostatek vody na podzim 1928 pociťovaný, bylo na něm, by — jak již svrchu uvedeno — mínil-li, že výroba, vykopání studny, patří k výrobě cementového zboží, toto zvýšené nebezpečí žalované společnosti oznámil a vyčkal její potvrzení. Soud první stolice proto správně vystihl, že nelze prohlubování (tedy i vykopávku) studně shrnouti pod úkony, které se při výrobě cementového zboží pravidelně vyskytují a že nejsou výrobními úkony, ze kterých vzniká sám produkt výroby.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Pojištěn nebyl podnik, nýbrž žalobce jako podnikatel cementového podniku, a jelikož s tímto podnikem není o s o b ě spojeno hloubění studní, právem dospěly nižší soudy k závěru, že úraz, který se přihodil dělníku Josefu R-ovi při hloubění studně, nebyl kryt pojistkou, o níž se opírá žaloba. Nebylo proto třeba zjišťovati, zda si žalobce vodu pro podnik nemohl opatřiti jinak, než ze studní, a bylo spíše na něm, by, pakli tomu tak bylo, dal se pojistiti i pro zvláštní nebezpečí, spojené se zřizováním a hlouběním studní, což neučinil, ponechav otázku uve-

denou pod čís. 16 návrhu nezodpovězenou. Nebylo zapotřebí důkazu znalci k posouzení toho, že hloubění studní zahrnuje v sobě větší nebezpečí, než výroba cementového zboží, ano to plyne již z úvahy, že výroba cementového zboží jest živností řemeslnou, kdežto živnost studnařská jest živností koncesovanou, což, jak správně dolíčil odvolací soud, má svůj důvod právě ve zvláštních nebezpečích spojených s jejím provozem. Výklad, který dává odvolací soud § 8 všeobecných pojišťovacích podmínek, jest správný, a nebylo proto třeba zjišťovati, zda a jaká ústní prohlášení učinil při sepisování návrhu zástupce žalované strany. Dovolání v této příčině marně poukazuje na příslušná ustanovení občanského zákoníka, jež platí jen, pokud strany neujednaly nic jiného. Věc byla posouzena bez právního omylu a stačí v této příčině odkázati na správné důvody napadeného rozsudku, k nimž vzhledem ke způsobu provedení dovolání a vzhledem k tomu, co výše uvedeno, netřeba již nic dodati.

Čís. 10883.

Domáháno-li se na právním zástupci náhrady škody proto, že byl opravný prostředek jeho zaviněním podán opožděně, nesejde na tom, zda by opravný prostředek vůbec podaný byl měl úspěch, nýbrž záleží jen na tom, zda opravný prostředek skutečně, ovšem opožděně, podaný byl by měl podle obvyčejného běhu věci úspěch.

(Rozh. ze dne 18. června 1931, Rv II 317/30.)

Žalobkyně domáhala se na žalovaném notáři náhrady škody, ježto zavinil, že v jejím sporu bylo podáno jiným právním zástupcem odvolání opožděně. Žaloba byla zamítnuta s o u d y v š e c h t ř í s t o l i c. N e j v y š š í s o u d uvedl v otázce, o niž tu jde, v

d ů v o d e c h:

Jde o to, zda povstala žalobkyni tím, že podala zaviněním žalovaného do rozsudku prvního soudu odvolání opožděně, škoda v nynějším sporu uplatňovaná, jinými slovy, zda jest příčinná souvislost mezi zaviněním a škodou. To má ten význam, že při řešení této otázky záleží jen na tom, jak správně vystihl první soud, zda mohlo míti podle obvyčejného běhu věci úspěch právě ono odvolání, které podala žalobkyně. Žalobkyně klade důraz na to, že požaduje náhradu škody na žalovaném z důvodu, že jeho zaviněním bylo toto odvolání podáno pozdě. Nezáleží tudíž na tom, zda by odvolání podané vůbec žalobkyní proti rozsudku bylo mělo úspěch, nýbrž zda odvolání jí skutečně podané, ovšem opožděně, bylo by mělo pro ni podle obvyčejného běhu věci příznivý úspěch. V tom směru se však dovolání marně pokouší dokázati, že odvolání podané žalobkyní by bylo mělo věcný úspěch.